

Υγιεινή Εγκαταστάσεων Βιομηχανιών Τροφίμων

Ενότητα 3^η - ΜΕΡΟΣ Β ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΥΓΙΕΙΝΗΣ ΚΑΙ ΑΣΦΑΛΕΙΑΣ ΤΡΟΦΙΜΩΝ

Όνομα καθηγητή: ΠΑΝ. Ν. ΣΚΑΝΔΑΜΗΣ

Τμήμα: Επιστήμης τροφίμων και διατροφής του ανθρώπου

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΣΤΟΧΟΙ ΤΟΥ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

- Εξοικείωση με το σκεπτικό χάραξης του νομοθετικού πλαισίου για την ασφάλεια των τροφίμων
- Εκμάθηση της νομοθεσίας για την υγιεινή και ασφάλεια τροφίμων
- Εισαγωγή στην Ελληνική & Ευρωπαϊκή Νομοθεσία
- Εκμάθηση της ισχύος νομοθετικών εγγράφων (Κανονισμοί, Οδηγίες, Αποφάσεις, κλπ)
- Εκμάθηση μηχανισμών και διαδικτυακών τόπων αναζήτησης της νομοθεσίας

ΕΘΝΙΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Διατάξεις Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων
- Κώδικας Κτηνιατρικής Νομοθεσίας
- Διατάξεις Υπουργείου Ανάπτυξης (ΕΦΕΤ)
- Διατάξεις Υπουργείου Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης
- Διατάξεις Κώδικα Τροφίμων και Ποτών
- Διατάξεις Υπουργείου Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ

- Κανονισμοί
- Οδηγίες
- Αποφάσεις

ΙΣΧΥΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

- Η ευρωπαϊκή νομοθεσία κατισχύει της εθνικής νομοθεσίας σύμφωνα με το Σύνταγμα.

Η ΑΝΑΓΚΗ ΓΙΑ ΝΕΕΣ ΡΥΘΜΙΣΕΙΣ

- Διατροφικές κρίσεις
- Απλοποίηση και ορθολογικοποίηση της νομοθεσίας
- Εκσυγχρονισμός της υφιστάμενης νομοθεσίας
- Διατήρηση ενός υψηλού επιπέδου προστασίας
- Διασφάλιση της αποτελεσματικής εφαρμογής των κανόνων της εσωτερικής αγοράς
- Η εξωτερική διάσταση

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

Εξέλιξη
νομοθετικών
ρυθμίσεων

Έναρξη ισχύος
Κανονισμών

ΠΡΙΝ ΤΟΝ ΚΑΝ. 178/2002

- Γενικές αρχές της νομοθεσίας τροφίμων στην ευρωπαϊκή ένωση
- Πράσινη βίβλος της επιτροπής (1997)
- Λευκό βιβλίο για την ασφάλεια των τροφίμων (2000)

ΝΟΜΟΣ ΠΛΑΙΣΙΟ

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 178/2002 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Ιανουαρίου 2002, για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 178/2002

- Κεφάλαιο I: πεδίο εφαρμογής και ορισμοί (άρθρα 1-3)
  - Κεφάλαιο II: γενική νομοθεσία για τα τρόφιμα
    - ❑ Τμήμα I γενικές αρχές της νομοθεσίας για τα τρόφιμα
    - ❑ Τμήμα 2 αρχές της διαφάνειας
    - ❑ Τμήμα 3 γενικές υποχρεώσεις του εμπορίου τροφίμων
    - ❑ Τμήμα 4 γενικές απαιτήσεις της νομοθεσίας για τα τρόφιμα
- (Άρθρα 4-21)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ 178/2002 (2)

- Κεφάλαιο III ευρωπαϊκή αρχή για την ασφάλεια των τροφίμων (άρθρα 22-49)
- Κεφάλαιο IV σύστημα έγκαιρης προειδοποίησης, διαχείριση κρίσεων και καταστάσεις έκτακτης ανάγκης (άρθρα 50-57)
- Κεφάλαιο V διαδικασίες και τελικές διατάξεις (άρθρα 58-65)

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

- Ορισμοί
- Δικαιώματα των καταναλωτών
- Ενιαία προσέγγιση από το αγρόκτημα έως τον τελικό καταναλωτή
- Ρυθμίσεις βάσει επιστημονικών δεδομένων
- Αρχή της προφύλαξης

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ (2)

- Ιχνηλασιμότητα
- Υπευθυνότητα
- Απαιτήσεις για την ασφάλεια διεθνείς υποχρεώσεις
- Αρχή της διαφάνειας
- Ίδρυση ευρωπαϊκής αρχής για την ασφάλεια των τροφίμων

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 882/2004

- Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 29ης Απριλίου 2004 για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων.

Η ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΕ ΙΣΧΥ

- Η 1η Ιανουαρίου 2006 αποτελεί ορόσημο για την ασφάλεια των τροφίμων στην ΕΕ, διότι θα αρχίσει να ισχύει ένα σύνολο επικαιροποιημένων νομοθετικών κειμένων σχετικά με τα τρόφιμα και τις ζωοτροφές.

Η ΝΕΑ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑ ΣΕ ΙΣΧΥ (2)

- Η δέσμη «υγιεινή» για τα τρόφιμα (κανονισμοί 852, 853 και 854/2004)
- ο κανονισμός σχετικά με τα μικροβιολογικά κριτήρια για τα τρόφιμα,
- ο κανονισμός σχετικά με τους επίσημους ελέγχους των τροφίμων και των ζωοτροφών και
- ο κανονισμός για την υγιεινή των ζωοτροφών, αποτελούν ένα συμπληρωματικό σύνολο κανόνων που ενισχύουν και εναρμονίζουν τα μέτρα της ΕΕ για την ασφάλεια των τροφίμων.

ΠΕΔΙΟ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ

- Οι νόμοι αυτοί θα εφαρμόζονται σε κάθε σημείο της τροφικής αλυσίδας, σύμφωνα με την προσέγγιση της ΕΕ «από το αγρόκτημα στο τραπέζι».
- Μια βασική πτυχή της νέας νομοθεσίας είναι ότι όλοι οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων και ζωοτροφών, από τους αγρότες και τους μεταποιητές τροφίμων μέχρι τους εμπόρους λιανικής πώλησης και τις εταιρείες ομαδικής εστίασης, θα έχουν την πρωταρχική ευθύνη να εξασφαλίζουν ότι τα τρόφιμα που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ τηρούν τα απαιτούμενα πρότυπα ασφάλειας

ΥΓΙΕΙΝΗ ΤΡΟΦΙΜΩΝ: ΜΙΑ ΟΛΟΚΛΗΡΩΜΕΝΗ ΔΕΣΜΗ ΜΕΤΡΩΝ

- Η δέσμη «υγιεινή», που εκδόθηκε το 2004, είναι ένα βελτιωμένο σύνολο νομοθετικών μέτρων που καθορίζει αυστηρότερους, σαφέστερους και πιο εναρμονισμένους κανόνες για την υγιεινή των τροφίμων, συγκεκριμένους κανόνες για την υγιεινή των τροφίμων ζωικής προέλευσης και συγκεκριμένους κανόνες για τους ελέγχους των προϊόντων ζωικής προέλευσης που προορίζονται για ανθρώπινη κατανάλωση.

Η ΔΕΣΜΗ «ΥΓΙΕΙΝΗ»

- Καθορίζονται γενικοί κανόνες για όλα τα τρόφιμα, στους οποίους περιλαμβάνονται συγκεκριμένα μέτρα για:
  - το κρέας και τα προϊόντα του κρέατος,
  - τα δίθυρα μαλάκια,
  - τα αλιευτικά προϊόντα,
  - το γάλα και τα γαλακτοκομικά προϊόντα,
  - τα αυγά και τα προϊόντα αυγών,
  - τα βατραχοπόδαρα,
  - τα σαλιγκάρια,
  - τα ζωικά λίπη,
  - τη ζελατίνη και
  - το κολλαγόνο.

Η ΔΕΣΜΗ «ΥΓΙΕΙΝΗ» (2)

- Στο πλαίσιο της νομοθεσίας για την υγιεινή των τροφίμων, είναι καθήκον των υπευθύνων των επιχειρήσεων τροφίμων να εξασφαλίσουν ότι τα τρόφιμα που φθάνουν στους καταναλωτές της ΕΕ είναι ασφαλή.

Η ΔΕΣΜΗ «ΥΓΙΕΙΝΗ» (3)

- Οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων τροφίμων θα πρέπει να εφαρμόζουν τα υποχρεωτικά προγράμματα αυτοελέγχων και να τηρούν τις αρχές της ανάλυσης παραγόντων κινδύνου και κρίσιμων σημείων ελέγχου (HACCP) σε όλους τους τομείς της βιομηχανίας τροφίμων, εκτός από το επίπεδο της γεωργικής εκμετάλλευσης.

Η ΔΕΣΜΗ «ΥΓΙΕΙΝΗ» (4)

- Η νομοθεσία προβλέπει την καθιέρωση ορθών πρακτικών, είτε σε επίπεδο ΕΕ είτε σε εθνικό επίπεδο, με σκοπό την υποστήριξη των υπευθύνων των επιχειρήσεων τροφίμων για την εφαρμογή των προγραμμάτων αυτοελέγχων. Επίσης, όλοι οι υπεύθυνοι επιχειρήσεων τροφίμων θα πρέπει να καταχωρηθούν.
- Σύμφωνα με τους νέους κανόνες, τα εισαγόμενα προϊόντα θα πρέπει να πληρούν τα ίδια πρότυπα με τα αγαθά της ΕΕ.

ΛΕΞΕΙΣ - ΚΛΕΙΔΙΑ

- Λευκή βίβλος
- Codex Alimentarius
- Κανονισμός
- Οδηγία
- Eurolex
- Μικροβιολογικά κριτήρια
- Υγιεινή Τροφίμων
- Ζωοτροφές
- Ασφάλεια
- Προαπαιτούμενα

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- ❑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 178/2002 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 28ης Ιανουαρίου 2002 για τον καθορισμό των γενικών αρχών και απαιτήσεων της νομοθεσίας για τα τρόφιμα, για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Αρχής για την Ασφάλεια των Τροφίμων και τον καθορισμό διαδικασιών σε θέματα ασφαλείας των τροφίμων
- ❑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) Αριθ. 852/2004 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 29ης Απριλίου 2004 για την υγιεινή των τροφίμων
- ❑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) Αριθ. 853/2004 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 29ης Απριλίου 2004 για τον καθορισμό ειδικών κανόνων υγιεινής για τα τρόφιμα ζωικής προέλευσης

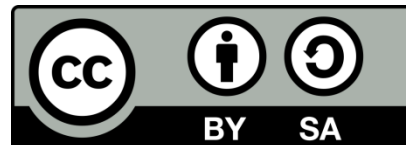
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ(2)

- ❑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) ΑΡΙΘ. 854/2004 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 29ης Απριλίου 2004 για τον καθορισμό ειδικών διατάξεων για την οργάνωση των επίσημων ελέγχων στα προϊόντα ζωικής προέλευσης που προορίζονται για κατανάλωση από τον άνθρωπο
- ❑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 882/2004 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ της 29ης Απριλίου 2004 για τη διενέργεια επισήμων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών και τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων
- ❑ COMMISSION REGULATION (EC) No 2073/2005 of 15 November 2005 on microbiological criteria for foodstuffs (Text with EEA relevance)
- ❑ SAI GLOBAL Distributors of Australian Standards 9, Australian Standard™ Design, Construction and fit-out of food premises

Άδειες Χρήσης

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό υπόκειται σε άδειες χρήσης Creative Commons.
- Για εκπαιδευτικό υλικό, όπως εικόνες, που υπόκειται σε άλλου τύπου άδεια χρήσης, η άδεια χρήσης αναφέρεται ρητώς.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα Γεωπονικού Πανεπιστημίου Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

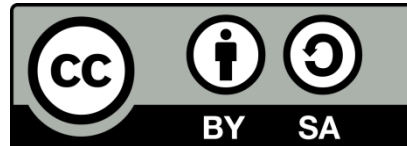
Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Γεωπονικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Επιστήμης Τροφίμων και Διατροφής του Ανθρώπου. Σκανδάμης Π. Παν. «Υγιεινή Εγκαταστάσεων Βιομηχανιών Τροφίμων». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2014.
Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://oceclass.aua.gr/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων, π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

Η άδεια αυτή ανήκει στις άδειες που ακολουθούν τις προδιαγραφές του Ορισμού Ανοικτής Γνώσης [2], είναι ανοικτό πολιτιστικό έργο [3] και για το λόγο αυτό αποτελεί ανοικτό περιεχόμενο [4].

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/>

[2] <http://opendefinition.org/okd/ellinika/>

[3] <http://freedomdefined.org/Definition/EI>

[4] <http://opendefinition.org/buttons/>

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
  - το Σημείωμα Αδειοδότησης
  - τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
  - το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)
- μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.